

Hutvágner Éva

EGY ÚJ NYELV MEGALKOTÁSÁRÓL

A *dolgok színháza. Báb-, figura- és tárgyszínház* címmel magyar nyelven megjelent kötet a közelmúlt bábművészeti diskurzusának egyik legfontosabb produktuma. Egyrészt sikerült újrakereteznie a folyton változó, műfajokat és izmusokat magába olvasztó bábszínház fogalmát és történetiségét, ám, ami igazán megdöbbentő, hogy mindezt úgy teszi kézikönyv-formában, hogy közben a téma specifikusságát és szerteágazó voltát, izmusait és elágazásait is bemutatja. Egy teljességre törekvő tankönyv a pluralizmus jegyében.

Az eredetileg Markus Joss és Jörg Lehmann által szerkesztett kötet három nagy fejezetre oszlik. A fordítói és a német eredeti előszavak után egy fogalomtisztázó, Silvia Brendenal által jegyzett tanulmány következik, amelyben magát a „dolgokat” láthatjuk körvonalazni: a játéktípusok és műfajok e különleges, bővülő halmazának fogalmába nyer betekintést az olvasó.

Az ezt követő, három nagy fejezetre bontott könyv első, báb-történeti része egy, a jelen problematikájából indító, rendkívül részletes, elemző történeti ívet vizsgál végig kronologikus sorrendben. A nagy báb-történeti egységeket (az antik görög bábszínházról a középkori templomi rítusoktól át egészen a két alfejezetet számláló mai bábszínházig – *Jelen 1* és *Jelen 2*) magyarázó, elemző, a szerkesztők által írt tanulmányokat minden esetben a korszakra vonatkozó forrásközlések vagy tanulmányok (esetleg lejegyzett beszélgetések) követik. Nem feltétlen az újszerű felosztás (persze ennek is számtalan friss olvasatát, újszerű megvilágítását láthatjuk a tanulmányokban), a báb-történeti korszakolás maga az, ami újdonság itt, hanem a tárgyalás mélysége, tisztasága és főleg a vonatkozó szöveghelyek (magyar olvasó számára többnyire első) közlése. Az elnagyolt korszakoláshoz, elavult nézőponthoz és felületesen felvázolt elméleti megalapozottsághoz szokott báb-történet-olvasó talán még meg is lepődik a kötet világozására törő szerkezeti ívén, amely szakmai

igazolását forrásközlésekkel teszi eredményessé, azaz a történeti tabló állomásait valóban végigjárhatóvá, elemezhetővé, követhetővé teszi.

A kötet második nagy egysége a *Képzés alapjai* címet viseli. Az itt található tanulmányok a (német) bábművészeti képzésről, annak történetéről, alapjairól és feladatairól szólnak: az egyetemeken oktatók (és hajdani oktatók) négy nagy alfejezetbe sűrítve (Módszerek, Animálás, Beszéd és Játék, Bábkészítés- és vezetés, Hálózatok) összegzik, elemzik, konkretizálják a két nagy németországi bábos képzésnek, azaz a berlini Ernst Busch Előadóművészeti Főiskolának és a stuttgarti Zenei és Előadóművészeti Főiskolának a tananyagát. Ebben a fejezetben tehát konkrét betekintést kaphatunk a németországi képzésekről, a két egyetem közti különbségről, a gyakorlati képzés mikéntjéről.

Az utolsó fejezetet egy egyszerű, praktikus függelék alkotja: a két egyetem legfontosabb (ismertető füzetekhez hasonló) tudnivalói találhatóak itt – emellett pedig az Európában működő bábos képzések felsorolása.

A tanulmánykötet (tankönyv? kézikönyv?) azonban nemcsak elméleti és történeti kuriózumként érkezett a magyar szakirodalomba. Az SZFE kötete a magyar olvasó számára hiánypótló, hiszen, amint azt Lázár Helga fordítói előszavában kifejti: a magyarítás során azzal találkozott az SZFE fordítói csapata, hogy számos, a mai bábszínházi irányzatra, szakkifejezésre egyszerűen nem is volt magyar megfelelő. Drozdik Bianka, Lázár Helga és Szilágyi Bálint (kiegészülve a szaklektori és magyar szerkesztői feladatokat végző Goda Mónikával és Nánay Istvánnal) sikeresen vették az akadályt. A szöveg fordítása olyannyira átlátható, a példák leírása olyannyira átélhető, hogy remélhetőleg az eddig fogalmi, vagy inkább megfogalmazásbeli zűrzavarral küzdő bábművészeti szakírás, a tudományos nyelv, sőt, remélhetőleg a kritika nyelvét is hosszú távon befolyásolni képes lehet a kötet. Végezetül muszáj szólni pár szót a kötet kiállításáról.

A kötet szerkesztése, felépítése, a szerzők rövid biográfiai adatai, a hivatkozások fordításának finom arányérzéke igazán gondos kézre utal, ami egy tankönyvnek szánt szöveggyűjtemény esetében

elengedhetetlen – főként, hogy a kötet vélhetően kikerülhetetlen tankönyvvé válhat (nem vállalok túl nagy kockázatot, ha azt írom: válik) a bábművészeti szakirodalomban. Ha feltétlen hibáját akarjuk keresni a kötetnek (ne akarjuk): a kötet ideális olvasója a német bábszínház-látogatója. Ami a német olvasónak (különösképp a bábszínházzal foglalkozó olvasónak) egyértelmű utalás, a magyar olvasónak nem az. A néhány beszúrt mondattal épp csak jelölt, vélhetően kultikus vagy híres (de legalábbis ismert) előadások jellemző képei vagy jelenetei – legalábbis a magyar kiadásban biztosan – igényelték volna egy-egy fotó megjelenését.

Bár, végeredményben, ez egy tankönyv... Összegző, pontos, érdekes, a megírása és a fordítása mögött is dicsérni valóan alapos tudományos munkával – és mint minden igazán jó tankönyv, lépcsőként szolgál azon információk megszerzéséhez is, amit konkrétan nem rág az olvasó szájába.

(*A dolgok színháza. Báb-, figura- és tárgyszínház.* Szerkesztette: Markus Joss és Jörg Lehmann. Theater der Zeit, Berlin, 2016. Fordította: Drozdik Bianka, Lázár Helga, Szilágyi Bálint, A fordításokat az eredetivel egybevetette: Goda Móni, Konzulens: Nánay István. Színház- és Filmművészeti Egyetem, Budapest, 2019.)

ON THE CREATION OF A NEW LANGUAGE

The theater of things. The book entitled *Puppet, Figure and Object Theater*, published in Hungarian, is one of the most important products of recent puppet art discourse. On the one hand, it has succeeded in redefining the concept and historicity of the ever-changing puppet theater, which incorporates genres and isms. On the other hand, it does so in the form of a handbook, while presenting the specific and diverse aspects of the theme, isms and offshoots. This is a textbook striving for completeness in the spirit of pluralism.

MEGJELENT ILLUSZTRÁCIÓS SZÁMAINK:

2004/3.4. szám – A gyermekkönyv-illusztráció I-II. (elfogyott)	---
2006/4 – 2007/1. szám – Magyar illusztráció Bolognában – III. (elfogyott)	---
2008/1. szám – A gyermekkönyv-illusztráció IV.	850 Ft
2009/1. szám – Gyermekkönyv-illusztráció V.	850 Ft
2009/2. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VI.	850 Ft
2010/3. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VII.	850 Ft
2010/4. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VIII.	850 Ft
2011/3. szám – Gyermekkönyv-illusztráció IX. – A képíró: Kass János 1.	850 Ft
2011/4. szám – Gyermekkönyv-illusztráció X.	850 Ft

További képző- és iparművészeti számainkban is szerepel egy-egy összeállítás az illusztrációról! Így pl. legutóbbi, 2018/6. KÉP-TÁR IX. számunkban Szurcsik József: Az illusztrációs szakma kérdései, valamint Révész Emese: Szabad játéktér. Kortárs magyar illusztráció című cikke. A megjelent számok részletes tartalma honlapunkon található: www.artlimes.hu;

KÖZLEMÉNYEK:

- 2020-ban megjelenő számaink megrendelhetők (részben a régi számok is) a szerkesztő vagy a szerkesztőség e-mailjén: viragjeno46@gmail.com; info@artlimes.hu; valamint megvásárolhatók az Írók Boltjában. A LIMES című egykori történelmi-tudományos szemle egyes számai az MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltártól rendelhetők meg.

Számok

1 2 3 4 5 6

PIRÓ TEREM

A Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet. Az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet.

301

Képek

A KÖZ – ARA FOLYÓIRAT

A KÖZ – ARA FOLYÓIRAT a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet. Az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet.

302

Képek

Légiportól a szomszédokig a talaj vértől

A Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet. Az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet.

303

Képek

A nagy teremtés (Károlyi Galéria) - Károlyi Galéria

A Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet. Az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet.

304

Képek

JAVASZTÁSOK, KÉPESÍTÉSEK

A Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet. Az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet.

305

Képek

Magyar Design Költészet a Bauhaus Design Week-en

A Bauhaus 100. évfordulója alkalmából a Magyar Design Week-en bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet. Az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet.

306

Képek

"Bauhaus 100" jubileumi kiállítás a KÖZ, Károlyi-császár-galéria kiállításán

A Bauhaus 100. évfordulója alkalmából a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet. Az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet a Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria) kiállításán bemutatják az új teremtés (PIRÓ TEREM) című művet.

307

Képek

Tárlatok

Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria)

308

Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria)

309

Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria)

310

Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria)

311

Károlyi-császár-galéria (Károlyi Galéria)

312

ART LIVES MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT
 BÚKFA - KÉPFA - ILLUSZTRÁCIÓ
 JOURNAL OF PUPPETRY AND ART

Home
OK
Bejelentkezés

Artista

Szerkesztői SZOCIÁL
 Milyen formát válasszunk? Az új szociál a képzőművészet és a szociális témák között.

NOVEMBER

Új kiadványok

Lapművészet

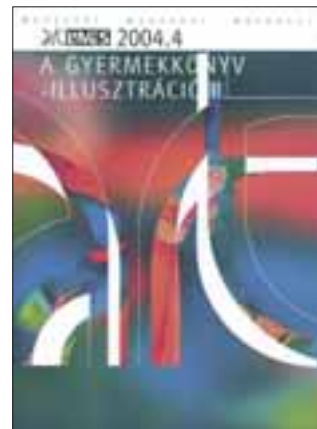
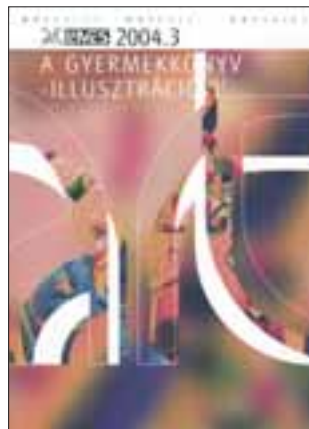
Archívum

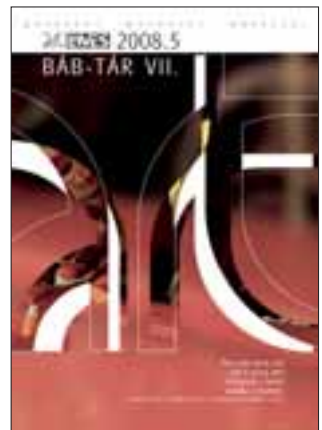
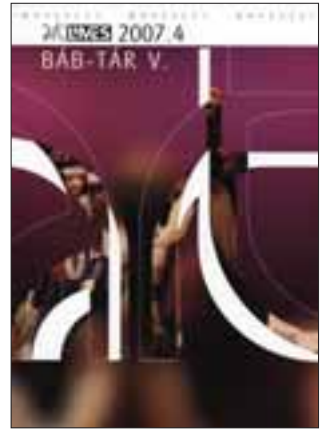
2019	2017	2016	2015
2014	2013	2012	2011
2010	2009	2008	2007
2006	2005	2004	2003
2002			

Kövessetek minket!

A www.artlives.hu weboldal nyitó lapja

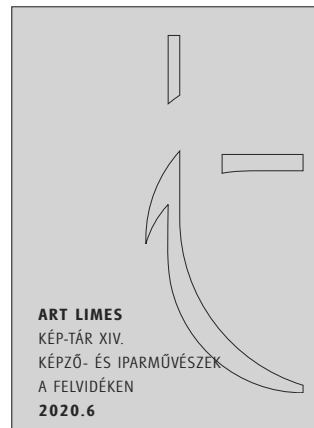
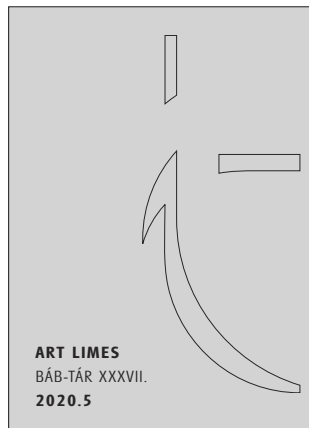
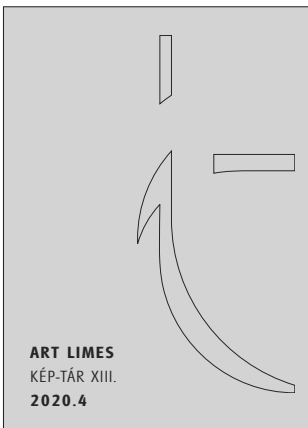
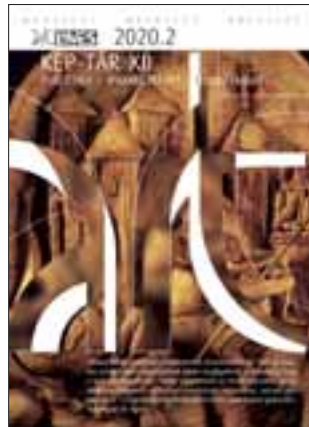

Megjelent DVD-n az Arcanum-Adatbázis Kft. kiadásában a LIMES tudományos-történelmi szemle valamennyi száma (25 évfolyam, 95 szám, 14 000 oldal.) További információk a kiadó honlapján

MEGJELENT SZÁMAINK:

2003/1. szám – BÁBOK ÉS BÁBUK (elfogyott)	–
2003/2. szám – A PASZTELL (elfogyott)	495 Ft
2004/1-2. szám – DIKTATÚRA ÉS MŰVÉSZET I-II.	990 Ft
2004/3-4. szám – A GYERMEKKÖNYV-ILLUSZTRÁCIÓ I-II. (elfogyott)	990 Ft
2006/1. szám – BÁB-TÁR I. (elfogyott)	–
2006/2-3. szám – BÁB-TÁR II-III.	990 Ft
2006/4 – 2007/1. szám – Magyar illusztráció Bolognában (elfogyott)	850 Ft
2007/2. szám – BÁB-TÁR IV.	650 Ft
2007/3. szám – Kihelyezett tagozat	850 Ft
2007/4. szám – BÁB-TÁR V.	850 Ft
2008/1. szám – A gyermekkönyv-illusztráció IV.	850 Ft
2008/2. szám – Képzőművészek Esztergomban a 20. században	850 Ft
2008/3. szám – BÁB-TÁR VI.	850 Ft
2008/4. szám – ÜVEGSZOBRA SZAT	850 Ft
2008/5. szám – BÁB-TÁR VII.	850 Ft
2009/1. szám – Gyermekkönyv-illusztráció V.	850 Ft
2009/2. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VI.	850 Ft
2009/3. szám – Wehner-Vernissage	850 Ft
2009/4. szám – BÁB-TÁR VIII.	850 Ft
2009/5. szám – Fémszobrászok Tatabányán	850 Ft
2009/6. szám – BÁB-TÁR IX.	850 Ft
2010/1. szám – BÁB-TÁR X.	850 Ft
2010/2. szám – BÁB-TÁR XI.	850 Ft
2010/3. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VII.	850 Ft
2010/4. szám – Gyermekkönyv-illusztráció VIII.	850 Ft
2011/1. szám – BÁB-TÁR XII.	850 Ft
2011/2. szám – Képzőművészek Tatabányán a 20. században	850 Ft
2011/3. szám – Gyermekkönyv-illusztráció IX.	
A képiró: Kass János, 1. rész	850 Ft
2011/4. szám – Gyermekkönyv-illusztráció X.	850 Ft
2012/1. szám – BÁB-TÁR XIII.	850 Ft
2012/2. szám – IPARMŰVESSÉG I.	1.000 Ft
2012/3. szám – A KÉPÍRÓ, KASS JÁNOS	1.000 Ft
2012/4. szám – BÁB-TÁR XIV.	1.000 Ft
2013/1. szám – IPARMŰVESSÉG II.	1.000 Ft
2013/2. szám – IPARMŰVESSÉG III.	1.000 Ft
2013/3. szám – BÁB-TÁR XV.	1.000 Ft
2013/4. szám – BÁB-TÁR XVI.	1.000 Ft
2013/5. szám – Képzőművészek Dorogon I.	1.000 Ft
2014/1. szám – Képzőművészek Dorogon napjainkban	1.000 Ft
2014/2. szám – BÁB-TÁR XVII.	1.000 Ft
2014/3. szám – KÉP-TÁR I.	1.000 Ft

2014/4. szám – KÉP-TÁR II.	1.000 Ft
2015/1. szám – BÁB-TÁR XVIII.	1.000 Ft
2015/2. szám – BÁB-TÁR XIX.	1.000 Ft
2015/3. szám – A képiro: Kass János, 3. rész	1.000 Ft
2015/4. szám – Képzőművészek Tata városában I. kötet	1.000 Ft
2015/4. szám – Képzőművészek Tata városában II. kötet	1.000 Ft
2015/5. szám – BÁB-TÁR XX.	1.000 Ft
2016/1. szám – KÉP-TÁR III.	1.000 Ft
2016/2. szám – BÁB-TÁR XXI.	1.000 Ft
2016/3. szám – BÁB-TÁR XXII.	1.000 Ft
2016/4. szám – KÉP-TÁR IV.	1.000 Ft
2016/5. szám – BÁB-TÁR XXIII.	1.000 Ft
2016/6. szám – BÁB-TÁR XXIV.	1.000 Ft
2017/1. szám – BÁB-TÁR XXV.	1.000 Ft
2017/2. szám – BÁB-TÁR XXVI.	1.000 Ft
2017/3. szám – BÁB-TÁR XXVII.	1.000 Ft
2017/4. szám – KÉP-TÁR V. – I. rész	1.000 Ft
2017/5. szám – KÉP-TÁR V. – II. rész	1.000 Ft
2017/6. szám – BÁB-TÁR XXVIII.	1.000 Ft
2018/1. szám – BÁB-TÁR XXIX.	1.000 Ft
2018/2. szám – KÉP-TÁR VI. Képzőművészek Esztergomban I.	1.000 Ft
2018/3. szám – KÉP-TÁR VII. Képzőművészek Esztergomban II/1.	1.000 Ft
2018/4. szám – KÉP-TÁR VIII. Képzőművészek a Vajdaságban	1.000 Ft
2018/5. szám – BÁB-TÁR XXX.	1.000 Ft
2018/6. szám – KÉP-TÁR IX.	1.000 Ft
2019/1. szám – BÁB-TÁR XXXI.	1.000 Ft
2019/2. szám – KÉP-TÁR X. Képzőművészek Esztergomban II/2.	1.500 Ft
2019/3. szám – BÁB-TÁR XXXII. – Budapest Bábszínház '70	1.000 Ft
2019/4. szám – BÁB-TÁR XXXIII.	1.000 Ft
2019/5. szám – BÁB-TÁR XXXIV.	1.000 Ft
2020/1. szám – BÁB-TÁR XXXV.	1.000 Ft
2020/2. szám – KÉP-TÁR XII. – Plasztika, iparművészet, illusztráció	1.000 Ft
2020/3. szám – BÁB-TÁR XXXVI.	1.000 Ft

Folyóirataink megvásárolhatók:

- Budapesten: Írók Boltja (Andrássy út 45.)
- Komárom-Esztergom megyében és országosan a LAPPER terjesztésében

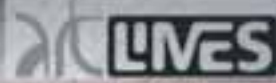
Megrendelhető: Könyvtárellátó Kht., 1134 Budapest, Váci út 19.

Kernstok Alapítvány/Art Limes Szerkesztősége, 2800 Tatabánya, Kós Károly u. 3. fsz. 3.

E-mail: viragjeno46@gmail.com

Honlapjaink: www.artlimes.hu; www.limesfolyoirat.hu

ARCANUM DIGITALIS
TUDOMÁNYTÁR

Art Limes 1992–2015

DVD

KERESHETŐ HASONMÁS